

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/25/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4120206991
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Kálmánová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4120206991.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a členov senátu JUDr. Vladimíra Novotného a JUDr. Borisa Minksa, v právnej veci žalobcov: 1. P. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. J. XXX, 2. X. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. J. XXX, právne zastúpení advokátom Mgr. Michalom Ferčákom, so sídlom Topoľčany, Bernolákova 1652, proti žalovanému: P. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom W., U. XX, zastúpený advokátskou kanceláriou MV Legal, s.r.o., so sídlom Bratislava, Jedenásta 16, IČO: 36 857 947, o určení, že záložné právo nevzniklo, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 7C/59/2020-448 zo dňa 21. februára 2023, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že určuje, že záložné právo k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v obci Q. N., zapísaným v katastri nehnuteľností Okresného úradu A., katastrálneho odboru, nachádzajúcich sa v kat. úz. Q. N., obec Q. N., evidovaných na liste vlastníctva č. XXXX ako parcely registra „C“ - parc. č. XXX/XX - orná pôda o výmere XXXX m², parc. č. XXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere XXX m², parc. č. XXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere XX m², parc. č. XXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere XX m² a stavba: rodinný dom súp. č. XXX, na parc. č. XXX/XX zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam zo dňa 02.12.2015 uzatvorenej medzi žalobcami ako záložcami a žalovaným ako záložným veriteľom, zapísanej za liste vlastníctva č. XXXX, kat. úz. Q. N. v časti C: Ľarchy ako záložné právo v prospech P. Q., r. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XX, XXX XX W., podľa V XXXXX/XX zo dňa 11.01.2016 na nehnuteľnosti registra „C“ - parc. č. XXX/XX, XXX/XX, XXX/XX, XXX/XX, rodinný dom so súp. č. XXX na parc. č. XXX/XX, n e v z n i k l o.

Žalobcom v 1. a 2. rade proti žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. V záhlaví označeným rozsudkom (v poradí druhým) súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia, že záložné právo k nehnuteľnostiam v obci Q. N., zapísaným v evidencii nehnuteľností vedenej Okresným úradom A., Katastrálnym odborom, v katastrálnom území Q. N. na LV č. XXXX ako parcely registra „C“ parc. č. XXX/XX - orná pôda o výmere XXXX m², parc. č. XXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere XXX m², parc. č. XXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere XX m², parc. č. XXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere XX m² a stavba rodinný dom súpisné č. XXX postavený na parcele č. XXX/XX zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti zo dňa 02.12.2015 uzavretej medzi žalobcami ako záložcami na jednej strane a žalovaným ako záložným veriteľom na strane druhej, zapísané na liste vlastníctva č. XXXX pre k. ú. Q. N. v časti C: ľarchy ako Záložné právo v prospech P. Q. r. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XX, XXX XX W. podľa V XXXXX/XX zo dňa 11.01.2016 na nehnuteľnosti registra „C“ - parc. č. XXX/XX, XXX/XX, XXX/XX, XXX/XX, rodinný dom s. č. XXX na parc. č. XXX/XX-XX/XX, nevzniklo. Žalovanému priznal voči žalobcom spoločne

a nerozdielne nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a žalobcom priznal voči žalovanému spoločne a nerozdielne nárok na náhradu konania pred odvolacím súdom v rozsahu 100 %.

1.1. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil ustanovenia § 37 ods. 1, § 151a, § 151b ods. 1, 2, 3, 4, § 151c ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka.

1.2. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázať, že žalobcovia sú bezpodieloví spoluvlastníci spornej nehnuteľnosti. Dňa 02.12.2015 uzatvorili zmluvu o zriadení záložného práva na nehnuteľnosti a dňa 04.01.2016 dodatok č. 1 týkajúci sa navýšenia najvyššej hodnoty istiny, do ktorej sa má pohľadávka zabezpečovať. Záložné právo bolo zriadené ako zábezpeka budúcich pohľadávok vzniknutých na základe zmluvy o pôžičkách, ktoré mal veriteľ poskytnúť dlžníkom. Podľa žalobcov je záložná zmluva absolútne neplatným právnym úkonom pre jej neurčitost' a absenciu obligatórnych náležitostí - v čl. II zmluvy je vymedzenie zabezpečovacej pohľadávky neurčité, nie je možné zistiť ani maximálnu výšku zabezpečenej pohľadávky a najvyššiu hodnotu istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje a absentuje časové obdobie doby, počas ktorej môže zabezpečovaná pohľadávka vzniknúť.

1.3. Súd viazaný právnym názorom odvolacieho súdu posudzoval otázku, či sa záložná zmluva vzťahuje na existujúce alebo budúce pohľadávky a či je platná. Po doplnení dokazovania a opätovným preskúmaním záložnej zmluvy konštatoval, že sa viaže výlučne na budúce pohľadávky, a to aj napriek formulácii prvej vety článku II, bod I, prvá odrážka, „na základe existujúcej alebo budúcej zmluvy o pôžičke...“ je zrejme, že v ďalšej vete a v ďalšom texte zmluvy je jasným spôsobom prejavená vôľa zmluvných strán, ktorá sa viaže na zmluvy o pôžičke, ktoré majú vzniknúť v budúcnosti. Úmysel strán zabezpečiť vopred nárok žalovaného na vrátenie pôžičiek pred ich poskytnutím je zo zmluvy i z konania strán zrejme. Bez založenia nehnuteľností by žalovaný žiadnu z budúcich pôžičiek neposkytol. Záložné právo sa zriadilo za účelom ochrany budúcich pôžičiek, čo bolo zdôraznené v zmluve textom „Na základe takejto zmluvy/zmlúv o pôžičke má veriteľ úmysel poskytnúť dlžníkovi a dlžník má úmysel prijať pôžičku ....“. Čiže veriteľ má úmysel do budúcnosti poskytnúť dlžníkovi pôžičku a tí majú úmysel v budúcnosti ju prijať. Táto formulácia vylučuje pochybnosť o tom, či zmluvné strany mali v úmysle zabezpečiť aj minulé, existujúce alebo skutočne iba budúce pohľadávky. Tomu nasvedčuje aj systematický výklad, keď v rámci štruktúry textu záložnej zmluvy nasleduje už jednoznačné vyjadrenie, smerujúce výhradne k zabezpečeniu budúcich pohľadávok. Nakoľko súd mal bez pochyby za preukázané, že predmetná záložná zmluva sa viaže iba na budúce pohľadávky, pristúpil ku skúmaniu, či zmluva obsahuje všetky obligatórne náležitosti, ktoré sa vyžadujú, aby záložná zmluva bola považovaná za platný právny úkon.

1.4. Ďalej konštatoval, že zmluva o zriadení záložného práva obsahuje všetky obligatórne náležitosti podľa § 151b ods. 3 Občianskeho zákonníka, je dostatočne určitá, aby z nej bolo možné zistiť, čo je predmetom právneho úkonu, akú pohľadávku, ktorá má vzniknúť v budúcnosti má zabezpečovať, z akého právneho titulu pohľadávka vznikne, určenie zálohu ako aj najvyššiu hodnotu istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje. Zmluva uvádza označenie veriteľa (žalovaný) a dlžníkov, resp. záložcu a vyplýva z nej, že bola uzavretá za účelom zabezpečenia pohľadávok žalovaného z pôžičiek, ktoré prisľúbil poskytnúť a následne aj poskytol žalobcom, resp. ďalším subjektom - C.. Tieto osoby so žalobcami vystupovali koordinovane, vo vzájomnej súčinnosti (ďalej len „dlžníci“) zmlúv o pôžičke, z ktorých boli všetci zaviazaní spoločne a nerozdielne ako solidárni dlžníci, právny titul, z ktorého táto pohľadávka vznikne (Zmluva/zmluvy o pôžičke, zmenky zabezpečujúce tieto zmluvy a nároky z bezdôvodného obohatenia a ďalšie súvisiace nároky viažuce sa na neplnenie, resp. nemožnosť plnenia týchto zmlúv), označenie zálohu - nehnuteľnosť vo vlastníctve žalobcov, ktorá je označená v zmysle katastrálneho zákona. Záložná zmluva musí obligatórne obsahovať určenie pohľadávky, ktorá má byť zabezpečená záložným právom. V zmluve je potrebné uviesť deň a právny dôvod vzniku pohľadávky a jej predmet. Vzhľadom na to, že záložným právom možno zabezpečiť aj pohľadávku, ktorá vznikne v budúcnosti a ktorej hodnotu nemožno v čase uzavretia zmluvy presne určiť, je potrebné v záložnej zmluve určiť najvyššiu hodnotu istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje. Podstatnou náležitosťou záložnej zmluvy je podľa § 151b ods. 3 OZ určenie hodnoty zabezpečovanej pohľadávky alebo určenie najvyššej hodnoty istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje. Určenie maximálnej hodnoty istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje je dôležité z dôvodu, že záložné právo nemusí zabezpečovať celú pohľadávku, ale len jej čas a tiež z dôvodu, že záložným právom možno zabezpečiť pohľadávku, ktorá má vzniknúť v budúcnosti, pričom jej výška nie je celkom istá. Zákon výslovne hovorí o tom, že v prípade nejistej výšky pohľadávky sa musí v záložnej zmluve určiť maximálna výška istiny (neberie sa do úvahy

príslušenstvo pohľadávky, na ktorú sa zo zákona vzťahuje zabezpečenie záložným právom). Dojednanie o najvyššej hodnote istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje je obsiahnuté v čl. II ods. 2 Záložnej zmluvy a určené sumou 120.000 eur. Zmluvné strany nepoznali presnú výšku budúcej pôžičky/pôžičiek, iba predpokladali ich výšku v rozsahu 30.000 - 100.000 eur, prípadne aj viac. Preto ustanovili zákonom požadovanú najvyššiu hodnotu istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje, a to v sume 120.000 eur. Na platnosti uvedeného záveru podľa názoru žalovaného nič nemení ani dovetok o tom, že uvedená suma (najvyššia hodnota istiny) sa môže zvýšiť v závislosti od výšky skutočne poskytnutej pôžičky, nakoľko táto formulácia určuje, že ak sa zvýši suma poskytnutých pôžičiek, navýši sa aj najvyššia hodnota istiny práve o túto sumu, čím opätovne určili najvyššiu hodnotu istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje. Predmetná formulácia je určitá, jasná a strany zmluvy sú výstižne informované o najvyššej prípustnej hodnote istiny. Súd k námietkam žalobcov uviedol, že predmetom záložnej zmluvy sú pohľadávky, ktoré majú vzniknúť do budúca, a preto nie je možné, aby v čase uzatvorenia zmluvy o zriadení záložného práva sa vyžadovalo určenie výšky pohľadávky, ak tá v čase uzatvorenia tejto zmluvy nebola ešte stranám známa. Preto zákonodarca pristúpil k tomu, že v takýchto prípadoch sa vyžaduje ako obligatórna náležitosť zmluvy určenie najvyššej hodnoty istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje, čo vyplýva z čl. II bod 2 zmluvy v znení jej dodatku č. 1, keď sa strany dohodli na výške 120.000 eur. Aj napriek uvedenému si strany informatívne určili rozpätie poskytovania jednotlivých pôžičiek, čím približne určili ich výšku a to od 30,000 eur do 100,00 eur. Z predmetnej zmluvy tak jasne a určito vyplýva, že záložné právo sa viaže na nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcov a zabezpečujú sa ním pohľadávky, ktoré majú vzniknúť do budúca vo výške od 30 000 eur do 100 000 eur na základe právneho titulu, ktorým je zmluva o pôžičke, ktorá má byť uzatvorená medzi veriteľom a dlžníkmi, resp. prístupujúcimi dlžníkmi (medzi ktorými sú uvedení aj žalobcovia, keď všetci vystupujú ako solidárni dlžníci a teda je na veriteľovi, či sa plnenia bude domáhať od všetkých alebo od niektorých či len od jedného) a aj najvyššia hodnota istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje. Súd po preskúmaní predmetnej zmluvy uzavrel, že záložná zmluva je platným právnym úkonom a neexistujú dôvody, pre ktoré by záložné právo nevzniklo. Súd mal za preukázané aj vznik pohľadávok na základe zmlúv o pôžičkách, ktoré boli žalobcom ako dlžníkom poskytnuté zo strany veriteľa v spore v postavení žalovaného. K určitosti právneho úkonu súd dodal, že prejav vôle strán je dostatočne určitý a z obsahu celého textu zmluvy je známe, čo je predmetom tohto právneho úkonu a čo sa ním aj sleduje. Keďže obligatórna náležitosť zmluvy bola daná, nemohlo dôjsť z tohto dôvodu k neplatnosti zmluvy. Zabezpečenou pohľadávkou sú nepochybne pôžičky, ktoré boli žalobcom (resp. ostatným dlžníkom vystupujúci sako solidárni dlžníci) poskytované zo strany žalovaného po podpísaní záložnej zmluvy v priebehu približne jedného roka po podpísaní Záložnej zmluvy.

1.5. Na záver súd poukázal na argumentáciu NS SR v rozhodnutí sp. zn. 1 MOBdo 2/2008 zo dňa 07.05.2009, v ktorej súvislosti uviedol, že spochybňovanie platnosti dobrovoľne a slobodne uzavretej súkromnej zmluvy by malo byť výnimočným javom v prípade jednoznačne preukázaných okolností dokazujúcich neplatnosť, nakoľko v prvom rade je potrebné chrániť dobrú vieru druhého účastníka zmluvného vzťahu, zachovať právnu istotu a legitímnu vieru v záväznosť právnych úkonov. Ústavný súd už v minulosti judikoval, že je povinnosťou všeobecných súdov dať v maximálnej možnej miere prednosť platnosti súkromnoprávných úkonov pred neplatnosťou (uznesenie sp. zn. II. ÚS 289/2014-34 zo dňa 11.06.2014). V minulosti žalobcovia už podali proti žalovanému rovnako nedôvodnú žalobu o určenie neplatnosti zmlúv o pôžičke. V danom prípade súd nevzhladol dôvody, pre ktoré by musel konštatovať absolútnu neplatnosť záložnej zmluvy v celom rozsahu. Aj keď niektoré formulácie nie sú jednoznačne uvedené, posudzoval záložnú zmluvu v celom jej kontexte a z uvedeného vyvodil, že záložná zmluva splňa náležitosti právneho úkonu v zmysle § 37 OZ.

2. Proti rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia, ktorí navrhli rozsudok zmeniť, žalobe vyhovieť, alternatívne rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, namietali nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci.

2.1. Poukázali na čl. II, body 1 - 3 Zmluvy o zriadení záložného práva, a v nadväznosti na to na bod 23. uznesenia odvolacieho súdu č. k. 6Co/62/2021-259, v ktorom konštatoval, že len ak dlžník nemá voči záložnému veriteľovi v dobe uzavretia záložnej zmluvy z rovnakého titulu inú peňažnú pohľadávku v rovnakej výške platí, že zabezpečená peňažná pohľadávka je v záložnej zmluve dostatočne určito identifikovaná aj vtedy, ak vymedzí len údaje o osobe veriteľa a osobe dlžníka, dôvod vzniku a výšku. Ale ak medzi veriteľom a záložcom v čase uzatvorenia záložnej zmluvy existovali viaceré záväzkovo-právne vzťahy, je nevyhnutné dať zreteľ na riadnu špecifikáciu a identifikáciu pohľadávok

zabezpečených záložnou zmluvou tak, aby nemohlo dôjsť k zámene zabezpečených pohľadávok s ostatnými nezabezpečenými pohľadávkami toho istého záložného veriteľa a dlžníka a to najmä riadnym vymedzením právneho dôvodu vzniku pohľadávky, prípadne s jeho datovaním, výškou, vrátane špecifikácie záložného veriteľa a dlžníka. K tomu odvolací súd dodal, že zabezpečená pohľadávka existujúca a aj budúca musia byť riadne identifikované. Záložná zmluva musí obligatórne obsahovať určenie pohľadávky, ktorá má byť zabezpečená záložným právom s tým, že je potrebné uviesť deň a právny dôvod vzniku pohľadávky a jej predmet. V prípade peňažnej pohľadávky je potrebné vyjadriť jej výšku, splatnosť, výšku úrokov a výšku úrokov z omeškania. V bode 24. odôvodnenia odvolací súd poukázal na to, že nakoľko je v záložnej zmluve uvedené „zmluva o pôžičke nielen existujúca/e ale aj budúca/e“, bolo potrebné posúdiť osobitne špecifikáciu a určitosť pohľadávok, ktoré vzniknú v budúcnosti. Mali za to, že súd prvej inštancie sa dostatočne nevysporiadal s ich podstatnou námietkou ohľadom určitosti špecifikácie a nezameniteľnosti pohľadávok a to existujúcich alebo tých, ktoré mali vzniknúť v budúcnosti. Nesúhlasili so záverom súdu, že záložná zmluva sa viaže výlučne na budúce pohľadávky a záver súdu prvej inštancie odporuje vykonanému dokazovaniu. Spôsob vymedzenia zabezpečenej pohľadávky v záložnej zmluve nespĺňa zákonné kritériá. Ani ust. § 151b ods. 3 Občianskeho zákonníka nezabavuje zmluvné strany povinnosti vymedziť v zmluve zabezpečenú pohľadávku dostatočne určitým a nezameniteľným spôsobom. V čl. II. bod 1 je výslovne uvedené, že sa zabezpečenie týka pohľadávky vzniknutej na základe existujúcej alebo budúcej zmluvy o pôžičke. V priebehu konania doložili dôkaz - výzvy žalovaného z 26.01.2018, 17.04.2018 a 10.05.2018, z ktorých vyplýva, že voči nim, prípadne niektorým z nich, eviduje poskytnuté pôžičky v celkovej sume istiny 212.300 eur (6.000 eur splatnej 11.03.2017). Záložná zmluva bola podpísaná dňa 02.12.2015, k tomuto dátumu žalovaný podľa svojich tvrdení evidoval 3 pôžičky z 08.12.2014, 15.12.2014 a 15.02.2015 v celkovej sume 55.000 eur. Vo výzve z 26.01.2018 výslovne uvádza, že záložné právo sa vzťahuje na zabezpečenie všetkých záväzkov uvedených v tabuľke; v nej pohľadávky presahujú sumu 120.000 eur a sú tam aj pohľadávky, ktoré mali vzniknúť ešte pred podpisom záložnej zmluvy.

2.2. Pokiaľ ide o zabezpečenie existujúcich pohľadávok, z textu záložnej zmluvy nie je objektívne poznateľné, pohľadávka ktorého z viacerých veriteľov sa zabezpečuje, na základe akého konkrétneho titulu a v akej výške a v akom časovom období. Súd síce konštatuje, že predmetom zabezpečenia boli nepochybne len v budúcnosti vzniknuté pohľadávky, ale tento záver odporuje vykonanému dokazovaniu a právnomu názoru odvolacieho súdu. V prípade zabezpečenia pohľadávok vzniknutých až v budúcnosti sa takouto pohľadávkou rozumie len pohľadávka vzniknutá na základe zmluvy o budúcej zmluve, prípadne inej dohody účastníkov, ktorá obsahuje záväzok zriadiť v budúcnosti určitú pohľadávku. Uvedenému nasvedčuje aj rozhodovacia prax súdov. Medzi žalovaným a dlžníkmi žiadna takáto dohoda v čase podpisu záložnej zmluvy neexistovala. Ani záväzok obsiahnutý v čl. II. bod 1 nie je dostatočne určitý, keďže okrem iného neobsahuje vymedzenie časového úseku, v ktorom mali byť pôžičky poskytnuté. Z hľadiska určitosti právneho úkonu je nevyhnutné, aby bola zabezpečená pohľadávka v záložnej zmluve vymedzená takým spôsobom, aby bola vylúčená jej zameniteľnosť inými pohľadávkami, ktorá podmienka nebola splnená, keďže z výziev a vyjadrení žalovaného nie je zrejmé, ktoré pohľadávky mali byť záložnou zmluvou zabezpečené. Poukázali na rozhodnutie Ústavného súdu ČR II. ÚS 1148/07 z 11.11.2008, ktorý uviedol, že požiadavka identifikácie zaistenej pohľadávky je splnená, ak v záložnej zmluve je charakterizovaná najmä vymedzením predmetu plnenia, osoby veriteľa, dlžníka, prípadne právnym dôvodom, aby bolo zistiteľné, aká pohľadávka je predmetom zaistenia, aby ju nebolo možné zameniť s inou pohľadávkou. V pohľadávke, ktorá vznikne až v budúcnosti NS ČR zdôraznil, že v zmysle ustanovenia OZ sa jedná o pohľadávku, ktorá vznikne na základe zmluvy o budúcej zmluve, prípadne podľa inej dohody, ktorá obsahuje záväzok zriadiť určitú pohľadávku v budúcnosti. K tomu v rozsudku sp. zn. 21Cdo/2290/2012 z 27.08.2013 dodal, že Občiansky zákonník spája záložné právo vždy so zaistením určitej konkrétnej pohľadávky, aj keď môže vzniknúť až v budúcnosti. V každom prípade musí byť pohľadávka určitá a keďže so zabezpečením pohľadávky, ktorá má vzniknúť až v budúcnosti, je spojené vyššie riziko neistoty účastníkov záložnej zmluvy zákon vyžaduje, aby záložné právo bolo obmedzené určením doby a výšky, do ktorých sa budúca pohľadávka zaisťuje. Ďalej poukázali na bod 25. odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu, v ktorom konštatoval, že dohoda uvádza maximálnu výšku 120.000 eur, avšak nešpecifikuje, či táto suma platí len pre žalobcov, alebo pre celkový dlh všetkých možných dlžníkov žalovaného, vrátane prípadného navýšenia z dôvodu zmeny zmluvy o pôžičke, ako je uvedené v časti II. bod 2. Náležitá odpoveď tak nie je ani ohľadne námietky zameniteľnosti pohľadávok z dôvodu, že osoby dlžníkov sú v čl. II. bod 1 Zmluvy vymedzené alternatívne a nie je zrejmé ani to, či sa rozmedzie 30.000 až 100.000 eur s dodatkom „alebo v inej dohodnutej sume“ týka každého z dlžníkov alebo len niektorých z nich. Nedostali odpoveď ani na námietku, že zo záložnej zmluvy nevyplýva

najvyššia hodnota istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje, pretože v čl. II. bod 2 ustanovuje, že hodnota istiny sa zvýši tak, aby sa rovnala celej sume pôžičky poskytnutej zo strany veriteľa. Všetky tieto námietky boli zásadné, pretože sa týkali nedodržania obligatórnych náležitostí záložnej zmluvy. Súd prvej inštancie poukázal na to, že v zmluve určí najvyššia hodnota istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje ak zmluva o zriadení záložného práva neurčuje hodnotu zabezpečenej pohľadávky. Aj tu ale zmluva obsahuje rozpor, keď v čl. II. bod 1 je určená suma pohľadávky a z čl. II. bod 2 najvyššia hodnota istiny. Bolo úlohou súdu prvej inštancie zaoberať sa ich podstatnými námietkami spočívajúcimi v tom, či vymedzenie budúcej pohľadávky v záložnej zmluve spĺňa predpoklady určitosti podľa § 37 Občianskeho zákonníka v súvislosti s vyjadrením právneho dôvodu, ktorý je podkladom vzniku pohľadávky a hodnoty zabezpečenej budúcej pohľadávky. Bez povšimnutia zostala aj námietka, že z čl. II. Zmluvy nemožno jednoznačne určiť, aký konkrétny druh pohľadávky je predmetom zabezpečenia, aký je právny dôvod jej vzniku, teda či sa jedná o pôžičku, nárok zo zmeny, atď. Zo záložnej zmluvy nie je zrejmé, v akej dobe majú pohľadávky vzniknúť, z akého titulu, voči akému dlžníkovi. Už len absencia vymedzenia časového úseku, v ktorom majú pohľadávky vzniknúť spôsobuje neurčitosť zmluvy. Záložná zmluva nemôže mať charakter generálneho oprávnenia záložného veriteľa na zabezpečenie akejkoľvek jeho pohľadávky, ktorú veriteľ len predpokladá a nie je schopný ju jednoznačne identifikovať. Odvolací súd v bode 26. a 27. uznesenia uviedol, že v ďalšom konaní bude potrebné posúdiť platnosť záložnej zmluvy zohľadňujúc ich podstatné námietky, teda súd mal posúdiť platnosť záložnej zmluvy osobitne na určitosť, resp. špecifikáciu existujúcej a budúcich pohľadávok s dôrazom na určitosť, resp. špecifikáciu existujúcich pohľadávok a posúdiť, či prípadná neplatnosť sa bude vzťahovať na časť právneho úkonu alebo na celú. Súd prvej inštancie, hoci bol viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, naznačeným spôsobom nepostupoval.

3. Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť. K odvolacím dôvodom žalobcov, že súd neodpovedal na ich námietky o nezameniteľnosti pohľadávok z hľadiska špecifikácie, či dohodnutá suma pôžičiek zabezpečená záložným právom patrí len pre nich, alebo pre celkový dlh všetkých možných dlžníkov, prípadne ďalších námietok poukázal na bod 32. rozsudku, v ktorom súd uviedol, prečo sa sporné zmluvy viažu výlučne na budúce pohľadávky, v bode 35. zhrnul svoju zrozumiteľnú podstatnú argumentáciu, v ktorej dal odpoveď na všetky namietané skutočnosti keď uviedol, že záložnú zmluvu preskúmal. Zistil, že obsahuje všetky zákonné náležitosti v zmysle § 151b ods. 3 Občianskeho zákonníka. Zo zmluvy vyplýva, že bola uzavretá za účelom zabezpečenia pohľadávok žalovaného z pôžičiek, ktoré prisľúbil poskytnúť a následne aj poskytol, či už žalobcom alebo ďalším osobám, ktoré so žalobcami vystupovali koordinovane vo vzájomnej súčinnosti.

3.1. Uviedol, že dojednanie o najvyššej hodnote istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečí je obsiahnutá v čl. II. bod 2 sumou 120.000 eur v súlade s § 151b ods. 3 Občianskeho zákonníka. Zmluvné strany nepoznali presnú výšku budúcej pôžičky/pôžičiek, túto iba predpokladali v rozsahu 30.000 až 120.000 eur. Zo zmluvy jasne vyplýva, že sa viaže na nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcov a zabezpečujú sa ním budúce pohľadávky vo výške od 30.000 - 100.000 eur na základe zmluvy o pôžičke, ktorá má byť uzatvorená medzi veriteľom a dlžníkmi, resp. pristupujúcimi dlžníkmi. Žiadna zameniteľná pohľadávka neprichádza do úvahy, pretože záložného práva bolo zriadené za účelom pohľadávok z pôžičiek, ktoré mal v úmysle poskytnúť v budúcnosti a aj ich poskytol. Po uzavretí záložnej zmluvy teda vznikli iba zabezpečené pôžičky, nie nezabezpečené a dlžník nemal voči záložnému veriteľovi v dobe uzavretia záložnej zmluvy z rovnakého titulu inú peňažnú pohľadávku v rovnakej výške. Preto platí, že zabezpečovaná peňažná pohľadávka je v záložnej zmluve dostatočne identifikovaná aj vtedy, ak ju vymedzil len údajom o osobe veriteľa a o osobe dlžníka, dôvodom vzniku a výškou. Jeho argumentáciu podporuje aj rozhodnutie Ústavného súdu ČR, na ktoré žalobcovia v konaní poukazujú a podľa ktorého je identifikácia zaistenej pohľadávky splnená vymedzením predmetu plnenia, osoby veriteľa, dlžníka, prípadne právneho dôvodu tak nepochybne, aby bolo zistiteľné, ktorá pohľadávka je predmetom zaistenia, aby bola nezameniteľná s inou pohľadávkou, pretože v posudzovanom prípade bol jasný predmet budúcej peňažnej pôžičky špecifikovaný aj maximálnou výškou zabezpečenej pohľadávky, veriteľ aj dlžníci, pričom medzi dotknutými subjektami nevznikli v daný deň a ani neskôr iné pôžičky, alebo pohľadávky, ktoré by mohli byť zameniteľné a ktoré by neboli zabezpečené dotknutým záložným právom. Netvrdil, že zabezpečovaná je iba jedna pohľadávka, naopak, zabezpečené mali byť všetky budúce pôžičky až do dohodnutej výšky. Zo strany žalobcov nebolo vznesené tvrdenie o existencii konkrétnych pohľadávok, pri ktorých by mohla existovať zameniteľnosť a v konaní neboli preukázané a nemôžu nimi byť skoršie pohľadávky, ktoré sa netýkali žalobcov a na ktoré sa zábezpeka nevzťahovala. Tvrdenie, že pohľadávku nemožno konkretizovať bez právneho dôvodu alebo že záložná zmluva nemôže mať

charakter generálneho oprávnenia záložného veriteľa zabezpečiť akékoľvek pohľadávky považuje za nedôvodné. Neopodstatnený je aj záver o vysokej miere právnej neistoty na strane žalobcov. Ak žalobca založil predmet záložného práva na účely zabezpečenia budúcich pôžičiek v dohodnutom rozsahu, pričom neboli uzavreté iné právne úkony a nevznikli žiadne zameniteľné pohľadávky, nemožno vôbec hovoriť o akejkolvek miere právnej neistoty. V čl. II. ods. 1 Zmluvy sa uvádza, že sa zriaďuje záložné právo na zabezpečenie pohľadávok žalovaného na základe existujúcej alebo budúcej zmluvy o pôžičke uzavretej medzi žalobcom a dlžníkom. Ustanovenie pokračuje vetou, na základe takejto zmluvy/zmlúv o pôžičke má veriteľ úmysel poskytnúť dlžníkovi a dlžník má úmysel prijať pôžičku. Táto formulácia jednoznačne preukazuje, že zabezpečovaná pohľadávka má vzniknúť v budúcnosti. Aj v prípade pochybnosti o dobe vzniku zabezpečovanej pohľadávky by došlo k jej odstráneniu oboznámením sa zvyšnej časti toho istého odseku, kde sa uvádza, že na základe takejto zmluvy/zmlúv o pôžičke má veriteľ úmysel poskytnúť dlžníkovi a dlžník má úmysel prijať pôžičku. Z uvedeného je podľa jeho názoru zjavné, že mal úmysel poskytnúť a žalobca prijať až v budúcnosti pôžičku alebo niekoľko pôžičiek, ktorý počet v čase uzatvorenia zmluvy nebol známy. Formulácia, v zmluve uvedená „ako na základe existujúcej pôžičky“ bola uvedená z dôvodu, že žalobcovia naliehali, aby im poskytol aspoň časť sľúbenej pôžičky okamžite pred zrealizovaním zábezpeky a ak by k poskytnutiu pôžičky v čase prípravy zmluvy došlo, situácia bola pokrytá uvedeným slovným spojením. Zdôraznil, že gramatický výklad formulácie v zmluve, že veriteľ má úmysel poskytnúť dlžníkovi a dlžník má úmysel prijať pôžičku ozrejmuje, že ide o pohľadávku, ktorá môže vzniknúť až v budúcnosti a teda vylučuje pochybnosť, či zmluvné strany mali v úmysle zabezpečiť aj existujúce alebo skutočne iba budúce pohľadávky. Poukázal, že s poskytovaním pôžičiek sa začalo bezodkladne, v krátkom slede za sebou, postupne podľa potrieb a požiadaviek dlžníkov, počnúc 14.12.2015 do 28.10.2016, celkove v počte 11 pôžičiek.

3.2. Vo vzťahu k starším zmluvám, na ktoré žalobcovia poukázali uviedol, že nikdy nezačal a ani nemohol začať výkon záložného práva, nakoľko sa na ne zábezpeka nevzťahuje. Z pôžičky poskytnutej v minulosti poskytol pánovi X..., išlo o záložným právom nezabezpečené pohľadávky, preto bol nútený vymáhať ich súdnou cestou v roku 2017, pretože hrozilo ich premlčanie. V súvislosti, že staršími zmluvami podal žaloby iba proti S. X., nie aj proti žalobcom. Voči nim vyvodzoval zodpovednosť primárne až od momentu poskytnutia zábezpeky, podpísania záložnej zmluvy a poskytnutia budúcich pôžičiek. Proti S. X. podal žalobu o zaplatenie 30.000 eur s príslušenstvom na základe zmluvy o úvere z 08.12.2014 a žalobu na zaplatenie 20.000 eur na základe zmluvy o úvere z 15.12.2014. Žalobcovia neboli účastníkmi zmlúv o úvere ani predmetných súdnych konaní. Dôkazom o zabezpečení záložným právom iba budúcich pohľadávok je aj fakt, že pôžičky boli poskytnuté iba do výšky dohodnutej zabezpečovanej istiny.

3.3. K námietke žalobcov, že v záložnej zmluve nie je jednoznačne určená maximálna výška zabezpečovanej pohľadávky, ale aj určená rozmedzím medzi 30.000 a 120.000 eur uviedol, že zmluvné strany vopred nepoznali presnú výšku pôžičky, stanovili iba predpokladaný rozsah na základe predbežnej požiadavky žalobcov, ktorí tvrdili, že možno nebudú potrebovať celý rozsah pôžičky. Dojednanie o najvyššej hodnote istiny je v čl. II. ods. 2 zmluvy. Na platnosti dojednania najvyššej sumy istiny nemení nič ani dovetok, že uvedená suma sa môže navýšiť v závislosti od výšky skutočne poskytnutej pôžičky. Ani hypotetická neplatnosť tejto časti by nemala vplyv na skutočnosť, že zákonom požadovaná najvyššia výška istiny, na ktorej sa pohľadávka zabezpečuje bola stanovená a túto náležitú zmluvu zmluva obsahuje. Žalobcovia ho presvedčili a na poskytnutie poslednej pôžičky č. 11 v sume 30.000 eur, k čomu došlo vzhľadom na možnosť navýšenia maximálnej hodnoty istiny podľa skutočnej výšky poskytnutej pôžičky. Má za to, že záložné právo zabezpečuje jeho pohľadávku aj z tejto pôžičky, ale ak by nebola krytá, nemal by takýto záver na zabezpečenia už skôr poskytnutých pôžičiek do výšky istiny 120.000 eur.

3.4. Námietka žalobcov, že nie je zjavné, ktorá pohľadávka z viacerých veriteľov sa so záložnou zmluvou zabezpečuje je bezpredmetná a nepochopiteľná, keďže v zmluvnom vzťahu vystupuje iba jeden veriteľ a neopodstatnená je námietka, že nevedno, či sa výška pohľadávky týka každého z dlžníkov alebo niektorého z nich. Zo znenia zmluvy jednoznačne vyplýva, že všetci tam menovaní vystupujú v pozícii dlžníka. Je nepodstatné, ktorí z nich skutočne pôžičku alebo jej časti načerpá, záložné právo zabezpečuje pôžičku ako celok bez ohľadu na počet dlžníkov a nimi načerpané časti pôžičky; najvyššia výška istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje ostáva nemenná. Poukázal aj na spory vedené pred Okresným súdom Nitra sp. zn. 8C/61/2020 a 7C/101/2020, v ktorých rovnako opakovali účelové námietky a ním podané žaloby v uvedených konaniach vyzneli v jeho prospech.

3.5. Tvrdenie, že pohľadávka, ktorá má vzniknúť v budúcnosti nebola určená spôsobom, aby o nej nevznikli pochybnosti a bolo potrebné uviesť právny dôvod jej vzniku, výšku, splatnosť, prípadne výšku úrokov, či úrokov z omeškania nie je dôvodné. Právny dôvod vzniku bol zadefinovaný ako poskytnutie pôžičky. Výška pohľadávky nie je náležitou zmluvy, stačí určenie najvyššej hodnoty istiny, na ktorú sa pohľadávka zabezpečuje, pričom sa neberie do úvahy príslušenstvo pohľadávky istiny, na ktorú sa zo zákona vzťahuje zabezpečenie záložným právom. Budúcu pohľadávku nemožno vždy identifikovať s takou presnosťou, ako pohľadávku existujúcu, čo konštatuje aj judikatúra. Otázka, či budúca pohľadávka skutočne aj vznikne presne vo výške predpokladanej záložnou zmluvou je právne bezvýznamná pre posúdenie určitosti platnosti záložnej zmluvy alebo vzniku záložného práva. Môže byť relevantná iba vo vzťahu pre posúdenie, v akej výške je vzniknutá pohľadávka zabezpečená.

3.6. Pokiaľ ide o zmeny spomenuté v čl. II. ods. 1 Záložnej zmluvy, zo strany dlžníkov boli vystavované pri uzavretí každej jednotlivej zmluvy o pôžičke a predstavovali pre neho iba ďalšiu osobitnú formálnu zábezpeku, nie nové finančné záväzky. Zmeny sú bežnou súčasťou zabezpečovania pôžičky a nemohli spôsobiť neurčitosť zmluvy. Nikdy si žiadne právo zo zmeny ako zabezpečovacej neuplatnil, uplatnil si v samostatných súdnych konaniach nároky z pôžičiek. Výšku istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje, nenavýšovali ani úroky uvedené v čl. II. ods. 1 zmluvy. Z ustanovenia je zrejmé, že upravuje iba alternatívny nárok v rovnakej výške ako zabezpečovaná pohľadávka pre prípad neplatnosti alebo nevykonateľnosti primárneho právneho titulu, vzniknutý ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.

4. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnuté, v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) prejednal odvolanie s nariadením odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), s následným verejným vyhlásením rozhodnutia (§ 219 ods. 3 CSP), keď dospel k záveru, že odvolanie žalobcov je dôvodné.

5. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

6. Predmetom konania je žaloba, ktorou sa žalobcovia v postavení bezpodielových spoluvlastníkov nižšie špecifikovaných nehnuteľností domáhali určenia, že záložné právo k týmto nehnuteľnostiam nachádzajúcich sa v obci Q. N., zapísaných v evidencii nehnuteľností vedenej Okresným úradom A., Katastrálnym odborom, v katastrálnom území Q. N. na LV č. XXXX ako parcely registra „C“ parc. č. XXX/XX - orná pôda o výmere XXXX m², parc. č. XXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere XXX m², parc. č. XXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere XX m², parc. č. XXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere XX m² a stavba rodinný dom súpisné č. XXX postavený na parcele č. XXX/XX, zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti zo dňa 02.12.2015 uzavretej medzi žalobcami ako záložcami na jednej strane a žalovaným ako záložným veriteľom na strane druhej, zapísané na liste vlastníctva č. XXXX pre k. ú. Q. N. v časti C: farchy ako Záložné právo v prospech P. Q., r. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XX, XXX XX W. podľa V XXXXX/XX zo dňa 11.01.2016 na nehnuteľnosti registra „C“ - parc. č. XXX/XX, XXX/XX, XXX/XX, XXX/XX, rodinný dom s. č. XXX na parc. č. XXX/XX-XX/XX, nevzniklo. Uvedeného sa žalobcovia domáhali na tom skutkovom základe, že zmluva o zriadení záložného práva zo dňa 02.12.2015 v znení jej dodatku (ďalej len „zmluva o zriadení záložného práva“) je absolútne neplatným právnym úkonom z dôvodu jej neurčitosti a absencie obligatórných náležitostí.

6.1. V prejednávanom prípade súd prvej inštancie vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 7C/59/2020-172 zo dňa 03.06.2021 (prvým v poradí), ktorým zamietol žalobu žalobcov, ktorou sa domáhali určenia, že záložné právo nevzniklo, keď dospel k záveru o danosti naliehavého právneho záujmu a preskúmavajúc záložnú zmluvu mal za to, že obsahuje všetky obligatórne náležitosti, je dostatočne určitá a teda je z nej možné zistiť, čo je predmetom právneho úkonu, akú pohľadávku, ktorá má vzniknúť do budúca záložná zmluva zabezpečuje, z akého právneho titulu pohľadávka vznikla, je v nej určený záloh ako aj najvyššia hodnota istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje. V dôsledku odvolania žalobcov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie uznesením č. k. 6Co/62/2021-259 zo dňa 27.10.2022 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, v rámci ktorého odvolací súd najmä uviedol, že keďže v záložnej zmluve je uvedená zmluva o pôžičke nielen existujúca/e, ale aj budúca/e, bolo potrebné posúdiť osobitne špecifikáciu a určitosť pohľadávok, ktoré vzniknú v budúcnosti, na

ktoré skutočnosti poukazovali aj odvolatelia, keď so zreteľom na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že sa súd prvej inštancie nezaoberal podstatnou námietkou žalobcov ohľadom určitosti, špecifikácie a nezameniteľnosti pohľadávok, ktoré mali byť zabezpečené záložným právom, a to pohľadávok či už existujúcich v čase uzatvorenia záložnej zmluvy alebo tých, ktoré majú vzniknúť v budúcnosti. V uvedenom zrušujúcom rozhodnutí teda odvolací súd vyslovil pre súd prvej inštancie záväzný právny názor, v zmysle ktorého v ďalšom konaní bude potrebné, aby súd prvej inštancie posúdil platnosť záložnej zmluvy, zohľadňujúc podstatné námietky žalobcov, a to v nadväznosti na vyššie uvedený právny názor odvolacieho súdu, t. j. v ďalšom konaní bude potrebné posúdiť platnosť záložnej zmluvy osobitne s dôrazom na určitosť, resp. špecifikáciu existujúcej/existujúcich pohľadávok a osobitne s dôrazom na určitosť, resp. špecifikáciu existujúcej/existujúcich pohľadávok zo záložnej zmluvy a na základe uvedených zistení sa prípade zaoberať otázkou, či prípadná neplatnosť sa môže vzťahovať aj len na časť právneho úkonu s poukazom na § 41 Občianskeho zákonníka s tým, že zvyšku právneho úkonu sa táto neplatnosť nedotkne.

6.2. Súd prvej inštancie po zrušení a vrátení veci odvolacím súdom vo veci opätovne rozhodol odvolaním žalobcom napadnutým rozsudkom (citovaným v záhlaví tohto rozhodnutia), ktorým opätovne zamietol žalobu žalobcov, keď dospel k záveru o tom, že záložná zmluva uzatvorená medzi stranami sa vzťahuje výlučne na budúce pohľadávky, preto pristúpil k skúmaniu, či zmluva obsahuje všetky obligatórne náležitosti z hľadiska toho, či ide o platný úkon, keď uvedeným postupom dospel k záveru, že niet pochybností, že predmetná záložná zmluva je platným právnym úkonom, keď neexistujú dôvody, pre ktoré by záložné právo nevzniklo.

7. Žalobcovia v podanom odvolaní poukazovali na odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP namietajúc, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia.

7.1. Obsah práva na spravodlivý proces je pomerne široký (medzi jeho zložky možno zaradiť najmä právo na prístup k súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na preskúmanie rozhodnutia). Porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu predstavuje pochybenie súdu. O naplnenie odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) však pôjde vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu, dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé s tým, že konkrétne pochybenie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania (vplyv na ďalšie pochybenia, možnosť zvrátenia nesprávneho postupu, následky, atď.).

7.2. K nesprávnym skutkovým zisteniam odvolací súd konštatuje, že citovaný odvolací dôvod je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 CSP, a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán sporu nevyplývajú, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplývajú z prednesov strán sporu, alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálnej vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ustanovení § 192 až § 194 CSP.

7.3. Nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak

síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

8. Žalobcovia v podanom odvolaní ďalej poukazovali na to, že sa súd prvej inštancie opätovne riadne nezaoberal ich podstatnou námietkou ohľadom určitosti špecifikácie a nezameniteľnosti pohľadávok, ktoré mali byť zabezpečené záložným právom, a to pohľadávok existujúcich v čase uzatvorenia záložnej zmluvy, ale i budúcich. Nesúhlasili s právnym záverom súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého záložná zmluva uzatvorená medzi stranami zabezpečuje len budúce pohľadávky, pretože mali za to, že takýto záver je v rozpore s vykonaným dokazovaním.

8.1. Súd prvej inštancie v danej časti svoje rozhodnutie založil na právnom názore, že aj napriek formulácií prvej vety v článku II, bod I, prvá odrážka záložnej zmluvy „na základe existujúcej alebo budúcej zmluvy o pôžičke...“ je zrejmé, že v ďalšej vete tohto odseku ako aj v ďalšom texte zmluvy je jasným spôsobom prejavená vôľa zmluvných strán, ktorá sa viaže na zmluvy o pôžičke, ktoré majú vzniknúť v budúcnosti s tým, že záložné právo sa zriadilo za účelom ochrany budúcich pôžičiek, čo bolo zdôraznené v zmluve textom „Na základe takejto zmluvy/zmlúv o pôžičke má veriteľ úmysel poskytnúť dlžníkovi a dlžník má úmysel prijať pôžičku ....“. Zastal názor, že veriteľ má úmysel do budúcnosti poskytnúť dlžníkom pôžičku a tí majú úmysel v budúcnosti ju prijať, keď táto formulácia vylučuje pochybnosť o tom, či zmluvné strany mali v úmysle zabezpečiť aj minulé, existujúce alebo skutočne iba budúce pohľadávky. Preto mal bez pochyby preukázané, že predmetná záložná zmluva sa viaže iba na budúce pohľadávky (pozri bod 32. odôvodnenia napadnutého uznesenia).

9. Po prejednaní veci odvolací súd dospel k záveru, že vyššie uvedená odvolacia námietka žalobcov je relevantná, pretože súd prvej inštancie na podklade vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, čo vyústilo do jeho nesprávneho záveru o tom, že záložná zmluva uzatvorená medzi stranami zabezpečuje výlučne pohľadávky ktoré vzniknú v budúcnosti; tým došlo k naplneniu odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 psím. f) CSP.

10. Odvolací súd v prvom rade považuje za potrebné upriamiť pozornosť na znenie záložnej zmluvy zo dňa 02.12.2015 v znení jej dodatku č. 1 zo dňa 04.01.2016 (ďalej len „záložná zmluva“), z ktorej je zrejmé, že táto bola uzatvorená medzi žalovaným v postavení veriteľa a žalobcami v postavení záložcov. V zmysle obsahu uvedenej zmluvy sa zriaďovala k nehnuteľnostiam špecifikovaným v čl. III., ktoré sú vo vlastníctve žalobcov (ako záložcov) a to na podklade „existujúcej, alebo budúcej zmluvy o pôžičke uzatvorenej medzi veriteľom (žalovaným) a niektorou s nasledovných strán ako dlžníkom, resp. prístupujúcim dlžníkom“. Ako dlžníci zo zmluvy o pôžičke vystupovali viaceré subjekty, a to: C. spol. s r. o., C. G., X. X., nar. XX.XX.XXXX, P. O., nar. XX.XX.XXXX a X. O., nar. XX.XX.XXXX, teda záložná zmluva zabezpečovala pohľadávky uzatvárané týmito subjektmi, resp. dlžníkmi, či už spoločne alebo osobite na jednej strane so žalovaným ako veriteľom na strane druhej. Je teda zrejmé, že žalobcovia v predmetnej záložnej zmluve vystupovali nielen ako vlastníci zálohu (špecifikovaného v čl. III. predmetnej zmluvy), ale i ako niektorí z viacerých v zmluve vymedzených dlžníkov (čl. I. bod 1.).

10.1 S poukazom na obsah spisu, stranami uvádzané tvrdenia a predložené dôkazy a vykonané dokazovanie je možné konštatovať, že v prejednávanej príhode existoval rozpor medzi skutkovým tvrdením žalovaného, že záložnou zmluvou boli zabezpečené len budúce pohľadávky (napríklad vyjadrenie žalovaného zo dňa 06.09.2020 - č. I. 58), a tvrdením žalobcov, že záložná zmluva zabezpečovala aj v čase podpisu zmluvy existujúce pohľadávky, ktoré boli nedostatočne špecifikované. Žalobcovia za týmto účelom na podporu ich tvrdení predložili dôkazy - výzvy žalovaného zo dňa 26.01.2018 (č. I. 89), zo dňa 17.04.2018 (č. I. 92) a zo dňa 10.05.2018 (č. I. 90), ktoré listinné dôkazy mali preukázať skutočnosť, že ku dňu uzatvorenia záložnej zmluvy dňa 02.12.2015 už existovali zmluvy o pôžičke zo dňa 08.12.2014, 15.12.2014.

10.2. Z dôkazu predloženého žalobcami označeného ako „žiadost' o vrátenie pôžičky- opätovná“ zo dňa 26.01.2018 (č. I. 89) vyplýva, že žalovaný evidoval voči dlžníkom zo záložnej zmluvy viacero pohľadávok zo zmluvy o pôžičke, ktoré všetky konkretizoval v sumarizujúcej tabuľke tvoriacej zoznam týchto pohľadávok a v ktorej sa okrem iného nachádzajú pohľadávky zo zmluvy o pôžičke zo dňa 08.12.2014 a zo dňa 15.12.2014. Zároveň sa vo výzve výslovne uvádza, že v súvislosti s citovanými pôžičkami obsiahnutými v tabuľke sa dostali do omeškania, preto ich žalovaný, ako veriteľ, žiadal o vrátenie všetkých pôžičiek do 10 dní od doručenia výzvy, keď zároveň upozornil na skutočnosť,

že začína s výkonom záložného práva k nehnuteľnosti v zmysle záložnej zmluvy. Tiež v priebehu prvoinštančného konania boli do súdneho spisu založené vyššie uvedené zmluvy o pôžičke, keď zo zmluvy o pôžičke zo dňa 08.12.2014 (č. I. 118) vyplýva, že táto bola uzatvorená medzi žalovaným ako veriteľom na jednej strane a obchodnou spoločnosťou C. spol. s r. o. ako dlžníkom a spoločnosťou C. G., a X. X. ako pristupujúcimi dlžníkmi na strane druhej s tým, že išlo o poskytnutie pôžičky vo výške 30.000 eur. Rovnako tak zo zmluvy o pôžičke zo dňa 15.12.2014 (č. I. 117) vyplynulo, že bola uzatvorená medzi tými istými zmluvnými stranami ako zmluva o pôžičke zo dňa 08.12.2014 s tým rozdielom, že išlo o poskytnutie pôžičky vo výške 20.000 eur. Na tomto mieste je tiež možno dať do pozornosti, že z listinného dôkazu predloženého žalobcami vyplýva, že výzvou zo dňa 10. 05. 2018 s názvom „výzva na zaplatenie zmluvnej pokuty v zmysle záložnej zmluvy, opätovná výzva na splnenie záväzkov“ (č. I. 90), ktorej súčasťou bola tiež tabuľka so zoznamom pohľadávok, ktoré žalovaný evidoval voči žalobcom, žalovaný vyzval dlžníkov na zaplatenie predmetných pohľadávok nachádzajúcich sa vo vyššie zmienenej tabuľke, v ktorej opätovne uvádza aj pohľadávky zo zmluvy o pôžičkách zo dňa 08.12.2014 a zo dňa 15.12.2014. Rovnako tak obdobná tabuľka zo zoznamom pohľadávok, ktoré eviduje žalovaný ako veriteľ voči žalobcom, resp. ostatným dlžníkom je obsiahnutá i vo výzve zo dňa 17.04.2018 s názvom „Výzva na splnenie povinnosti v zmysle záložnej zmluvy“ (č. I. 92), v ktorej sa okrem iných pohľadávok uvádza i pohľadávka zo zmluvy o pôžičke zo dňa 08.12.2014 a zmluvy o pôžičke zo dňa 15.12.2014. Vyššie uvedené tiež vyplýva i z listinného dôkazu predloženého žalobcami „výzva na zaplatenie zmluvnej pokuty v zmysle záložnej zmluvy - opätovná výzva na splatenie záväzkov“ zo dňa 10.05.2018. S poukazom na tieto listinné dôkazy sa odvolací súd nemohol stotožniť s vysvetlením žalovaného, prezentovaným na odvolacom pojednávaní, že vo výzvach boli uvádzané pôžičky poskytnuté pred uzatvorením záložnej zmluvy len omylom, pre konanie žalobcov, ktorí viackrát prisľúbili vrátenie pôžičiek a napriek viacerým rokovaniam a uznaniu dlhu pôžičky nevrátili.

10.3. Sumarizujúc všetko vyššie uvedené je teda zrejmé, že pred uzatvorením záložnej zmluvy dňa 02.12.2015 medzi žalovaným a dlžníkmi označenými v záložnej zmluve existovali pohľadávky zo zmluvy o pôžičkách, ktorých splnenia sa žalovaný domáhal výkonom záložného práva zo zálohu vo vlastníctve žalobcov postupujúc v zmysle dojednanej záložnej zmluvy. Vzhľadom na takto prijatý záver, (podporený najmä vyššie uvedenými listinnými dôkazmi) sa odvolací súd nemohol stotožniť so záverom súdu prvej inštancie, že nebolo preukázané, že medzi stranami konania v čase uzatvorenia záložnej zmluvy neexistovali pohľadávky, ktoré by boli spôsobilé na zabezpečenie záložnou zmluvou, resp. že by neexistovali pohľadávky zabezpečené záložnou zmluvou. Možno preto prijať záver, že v čase uzatvorenia záložnej zmluvy dňa 02.12.2015 existovali „živé“ pohľadávky, u ktorých je dôvodný predpoklad, že boli zabezpečené predmetnou záložnou zmluvou a preto záložnou zmluvou boli zabezpečené i tieto existujúce pohľadávky, t. j. zo zmluvy o pôžičke zo dňa 08.12.2014 a zmluvy o pôžičke zo dňa 15.12.2014, tak ako to vyplýva z výslovnej formulácie prvej vety čl. II, bod 1., prvej odrážky záložnej zmluvy „na základe existujúcej, alebo budúcej zmluvy o pôžičke“. Napokon odvolací súd v zrušujúcom uznesení č. k. 6Co/62/2021-259 zo dňa 27.10.2022 tiež uviedol, že v záložnej zmluve je uvedená nielen existujúca ale i budúca zmluva o pôžičke, v dôsledku čoho bolo potom úlohou súdu prvej inštancie posúdiť dostatočnú špecifikáciu týchto pohľadávok z hľadiska ich určítosti.

11. Za predpokladu prijatia uvedeného záveru o tom, že záložnou zmluvou mali byť zabezpečené jednak existujúce ako i budúce pohľadávky je potom potrebné sa následne zaoberať (tak ako to bolo povinnosťou súdu prvej inštancie) podstatnou námietkou žalobcov, či existujúca, resp. aj budúca pohľadávka je v záložnej zmluve dostatočne určitá.

11.1. Podstatnou náležitosťou záložnej zmluvy je určenie pohľadávky, na uspokojenie ktorej je záložná zmluva uzavretá. Zabezpečovaná pohľadávka, existujúca aj budúca, musí byť riadne identifikovaná. Pohľadávka je bez ohľadu na údaje, ktoré boli k jej špecifikácii použité, dostatočne vymedzená vtedy, ak je zistiteľné, o akú pohľadávku ide a ak ju nie je možné zameniť s inou pohľadávkou (k tomu podporne napr. uznesenie NS ČR sp. zn. 29Cdo 261/2009 zo dňa 24.02.2009). Na základe uvedeného je teda možné konštatovať, že záložná zmluva musí obligatórne obsahovať určenie pohľadávky, ktorá má byť zabezpečená záložným právom s tým, že v zmluve je potrebné uviesť deň a právny dôvod vzniku pohľadávky a jej predmet. V prípade peňažnej pohľadávky (ako je tomu aj v prejednávacom prípade) je potrebné vyjadriť jej výšku, splatnosť, výšku úrokov a výšku úrokov z omeškania. Ak v čase uzatvorenia záložnej zmluvy existoval záväzkový vzťah medzi záložným veriteľom a záložcom (napr. zmluva o pôžičke) a záložná zmluva má zabezpečovať pohľadávku veriteľa z tejto zmluvy, musí záložná zmluva obsahovať údaj nielen o osobe veriteľa a dlžníka, údaj o výške tejto pôžičky ale aj

údaj o výške tejto pôžičky. Avšak v prípade, ak medzi veriteľom a záložcom v čase zriadenia záložnej zmluvy existovali viaceré záväzkovo právne vzťahy (napr. zo zmluvy o pôžičke) je nevyhnutné dať zreteľ na riadnu špecifikáciu a identifikáciu pohľadávok zabezpečených záložnou zmluvou, tak aby nemohlo dôjsť k zámene zabezpečených pohľadávok s ostatnými nezabezpečenými pohľadávkami toho istého záložného veriteľa a dlžníka, a to najmä riadnym vymedzením právneho dôvodu vzniku pohľadávky prípadne spolu s jeho datovaním, výškou pohľadávky vrátane špecifikácie záložného veriteľa a dlžníka.

11.2. Poukazujúc na znenie záložnej zmluvy je možné prijať záver, že nespĺňa základné kritéria určitosť špecifikácie existujúcej/existujúcich pohľadávok, pretože tieto boli v predmetnej záložnej zmluve špecifikované len s poukazom na obsah tejto zmluvy všeobecne uvedením osoby veriteľa a dlžníka, dôvodom vzniku, nie však ďalším nevyhnutým identifikačným kritériom, dátumom uzatvorenia tej ktorej zmluvy o pôžičke a výškou pohľadávky tak, aby ich bolo možné bezpečne identifikovať bez rizika ich zámény s inou pohľadávkou. S poukazom na uvedené je preto nevyhnutné prijať záver, že záložná zmluva je v časti zabezpečenia už existujúcich pohľadávok neplatná vzhľadom na nedostatočnú určitosť takejto zabezpečenej pohľadávky podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého sa právny úkon musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

12. Odvolací súd sa následne zaoberal odvolacou argumentáciou žalobcov, v rámci ktorej tiež namietali neurčitosť záložnej zmluvy aj z hľadiska zabezpečovania budúcich pohľadávok, keď mali za to, že zo záložnej zmluvy nie je možné identifikovať, voči komu z viacerých v záložnej zmluve uvedených dlžníkov má pohľadávka vzniknúť, z akého titulu, v akej výške a v akom časovom období.

12.1. Vzhľadom na to, že záložným právom možno zabezpečiť aj pohľadávku, ktorá vznikne v budúcnosti (§ 151c ods. 2) a ktorej hodnotu nemožno v čase uzavretia zmluvy presne určiť, je potrebné v záložnej zmluve určiť najvyššiu hodnotu istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje. Určenie maximálnej hodnoty istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje, je dôležité z toho hľadiska, že záložné právo nemusí zabezpečovať celú pohľadávku, ale len jej časť. Ďalej to má význam z toho hľadiska, so záložným právom možno zabezpečiť pohľadávku, ktorá má vzniknúť v budúcnosti, pričom jej výška nie je celkom istá. Zákon výslovne hovorí o tom, že v prípade nejistej výšky pohľadávky sa musí v záložnej zmluve určiť maximálna výška istiny. To znamená, že pre určenie najvyššej hodnoty pohľadávky sa neberie do úvahy príslušenstvo pohľadávky, na ktorú sa zo zákona vzťahuje zabezpečenie záložným právom. Budúcu pohľadávku možno v záložnej zmluve určiť najmä vymedzením predmetu plnenia, osoby veriteľa a obligačného (osobného) dlžníka, prípadne právneho dôvodu a to tak, aby nevznikali pochybnosti, aká pohľadávka je predmetom zabezpečenia a aby ju nebolo možné zameniť s inou pohľadávkou. V záložnej zmluve je potrebné budúcu pohľadávku označiť nielen podľa titulu, na základe ktorého vznikne, ale najmä tak, v akej podobe podľa neho vznikne. Pohľadávkou, ktorá vznikne v budúcnosti sa rozumie napríklad pohľadávka, ktorá bude založená na základe zmluvy uzavretej na základe zmluvy o budúcej zmluve, môže ísť napríklad o pohľadávku ručiteľa voči dlžníkovi, ktorá vznikne ručiteľovi dôsledku plnenia zo záruky, prípadne pohľadávka, ktorá vznikne v budúcnosti až na základe plnenia zo strany veriteľa, na ktoré sa zaviazal v zmluve o úvere.

12.2. V prípade aj budúcej pohľadávky je potrebné v záložnej zmluve presne určiť skutkovú podstatu, z ktorej má pohľadávka vzniknúť. Záložné právo na budúce pohľadávky možno zriadiť za predpokladu, keď je isté, že pohľadávka v budúcnosti vznikne a zmluvné strany môžu právny dôvod vzniku pohľadávky a jej obsah presne určiť a to aj vtedy, keď v okamihu zriadenia záložného práva nie je jej výška a ani osoba poddlžníka ešte známa. Medzi požiadavky na platnosť takej záložnej zmluvy možno zaradiť aj určenie doby, kedy má budúca pohľadávka vzniknúť (túto dobu možno určiť aj časovým rozpätím).

13. Pokiaľ ide o zmluvu o pôžičke, platne môže byť zabezpečená pohľadávka zo zmluvy o pôžičke aj vtedy, ak k pôžičke (k odovzdaniu predmetu pôžičky) má dôjsť podľa vôle strán až v budúcnosti, po uzavretí záložnej zmluvy. K vzniku záložného práva potom dôjde až v prípade, ak bude pôžička skutočne poskytnutá (podporne rozhodnutie NS ČR zo 14.05.2004, sp. zn. 21 Cdo 2217/2003). Odvolací súd v tejto súvislosti uvádza, že v prípade budúcej pohľadávky je zřejmé, že túto pre jej určitosť a nezameniteľnosť je nevyhnutné špecifikovať najmä uvedením právneho dôvodu, z ktorého má vzniknúť (napr. zo záväzkovo-právneho vzťahu zmluvy o pôžičke), uvedením jej obsahu (teda obsahu budúcej zmluvy o pôžičke) s uvedením hodnoty zabezpečovanej budúcej pohľadávky, prípadne určením najvyššej hodnoty istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje.

13.1. Zo znenia záložnej zmluvy, ako už odvolací súd vyššie zmienil je zrejmé, že sa zriaďovala k nehnuteľnostiam špecifikovaným v čl. III., vo vlastníctve žalobcov (ako záložcov) na podklade „existujúcej, alebo budúcej zmluvy o pôžičke uzatvorenej medzi veriteľom (žalovaným) a niektorou s nasledovných strán ako dlžníkom, resp. prístupujúcim dlžníkom“. Ako dlžníci zo zmluvy o pôžičke prichádzali do úvahy viaceré subjekty a to: C. spol. s.r.o., C. G., X. X., P. O., (žalobca v 1. rade) a X. O. (žalobkyňa v 2. rade). So zreteľom na uvedené je možné k námietkam žalobcov vysloviť záver, že záložná zmluva zabezpečovala pohľadávky uzatvárané medzi týmito subjektmi, resp. (solidárnymi) dlžníkmi, či už spoločne alebo osobite (samostatne) na jednej strane so žalovaným ako veriteľom na strane druhej. Rovnako tak zo záložnej zmluvy je možné s poukazom na potrebnú identifikáciu budúcej pohľadávky zistiť aj druhovo určený právny titul, (právny dôvod), na podklade ktorého majú budúce pohľadávky vzniknúť a to vymedzením v čl. II bodu 1. - zo zmluvy/zmlúv o pôžičke, na základe zmienek vystavených alebo avalovaných niektorým z vyššie uvedených dlžníkov v prospech veriteľa a na základe nároku z bezdôvodného obohatenia alebo nároku, ktorý môže vzniknúť následkom alebo v súvislosti s tým, že akýkoľvek napr. zmluva o pôžičke, sa stane nevykonateľným alebo zanikne inak ako splnením, alebo bude napadnutý ako odporovateľný.

13.2. V kontexte vyššie uvedeného výkladu odvolací súd preskúmvajúc záložnú zmluvu dospel k záveru, že z nej nie je možné zistiť obsahové náležitosti budúcej zmluvy o pôžičke, resp. pôžičiek a ani maximálnu sumu v budúcnosti veriteľom poskytnutej pôžičky, resp. pôžičiek.

14. Ustanovenia § 151c ods. 2 Občianskeho zákonníka umožňuje zabezpečiť záložným právom aj budúcu pohľadávku, teda takú, ktorej v čase uzatvorenia záložnej zmluvy zmluvné strany poznajú presný obsah a maximálnu výšku, istiny, do ktorej sa budúca pohľadávka zabezpečuje. Neistou veličinou je doba, do ktorej má byť právny úkon, v posudzovanej veci zmluva o pôžičke, ako právny titul vzniku pohľadávky, uzatvorená.

15. Odvolací súd zastáva názor, že ak má ísť o pohľadávku, ktorá vznikne v budúcnosti, je potrebné už v čase uzatvorenia záložnej zmluvy určiť a poznať obsah budúcej zmluvy o pôžičke a jej podstatné náležitosti, vrátane jej výšky; má ísť o pohľadávku, ktorá vznikne na základe buď zmluvy o budúcej zmluve, prípadne inej dohody, obsahujúcej záväzok zriadiť určitú pohľadávku v budúcnosti a určenie doby, dokedy má byť budúca zmluva uzatvorená. Takémuto výkladu podľa názoru odvolacieho súdu nasvedčuje aj znenie zákona, že záložným právom možno zabezpečiť aj pohľadávku, ktorá vznikne v budúcnosti (teda nie, ktorá len môže vzniknúť v budúcnosti), teda pohľadávku, ktorej vznik a obsah (vrátane najvyššej hodnoty istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje) je známy v čase uzatvorenia záložnej zmluvy. Nepostačuje len neurčitá dohoda, že niekedy v budúcnosti vznikne jedna alebo viac, prípadne neznámy počet zmlúv o pôžičke, ako tvrdil žalovaný s odôvodnením, že v čase uzatvorenia záložnej zmluvy zmluvné strany ešte nevedeli, koľko zmlúv o pôžičkách a v akých sumách poskytnú, preto dohodli najvyššiu hodnotu istiny, do ktorej sa pohľadávka, prípadne pohľadávky, ak bude uzatvorených viac zmlúv, zabezpečia.

16. Pohľadávka musí byť určená druhovo. V súvislosti s budúcou pohľadávkou sa odvolací súd zaberá posúdením otázky vymedzenia časového okamihu, v ktorom majú takéto budúce pohľadávky v zmysle záložnej zmluvy vzniknúť. Napriek skutočnosti, že Občiansky zákonník platný v čase uzatvorenia spornej záložnej zmluvy ako i v jeho súčasnom znení výslovne nevyžaduje ako náležitosť záložnej zmluvy určenie doby, v rámci ktorej budú budúce pohľadávky vzniknúť, odvolací súd pristúpil k posúdeniu uvedeného kritéria s poukazom aj na odvolaciu argumentáciu žalobcov.

16.1. Odvolací súd akceptujúc zásadu zmluvnej autonómie súkromného práva, na ktorú poukazoval žalovaný sa zaoberal otázkou, či je v zmluve potrebné stanoviť určitú primeranú dobu, v rámci ktorej je akceptovateľné, aby vznikali budúce pohľadávky zabezpečené záložnou zmluvou ako určitým kritériom zamedzujúcim neprimeranému zaťaženiu zmluvnej strany, ktorej vlastníckeho práva sa možno domáhať výkonu záložného práva s dôrazom na akceptáciu dobrých mravov. Uvedené má svoje opodstatnenie za účelom predchádzania situáciám, aby na majetku záložcu vialo záložné právo na zabezpečenie budúcej pohľadávky veriteľa nepretržite, tzv. do nekonečna, resp. ako dôsledok neustáleho reťaziaceho uzatvárania budúcich pohľadávok bez akéhokoľvek časového ohraničenia, prípadne aspoň možného určenia takého ohraničenia.

16.2. Záložné právo je z povahy veci právom dočasným; dočasnosť možno vyvodit' z ustanovení upravujúcich zánik záložného práva, okrem iného z ust. § 151md písm. d) Obč. zákonníka, podľa ktorého zaniká uplynutím času, na ktoré bolo zriadené a tiež zo skutočnosti, že napr. na rozdiel od vlastníckeho práva podlieha premlčaniu.

17. Pre dostatočne určitú identifikáciu budúcej pohľadávky je zrejmé, že v prípade „budúcich“ pohľadávok rovnakého druhu nebude predmetom záložného práva jednotlivo určená pohľadávka, ale jeho predmetom bude určitá skupina pohľadávok (určitého druhu). Dôležitým tu bude predovšetkým determinovanie druhu skupiny zabezpečených „budúcich“ pohľadávok, aby nedochádzalo k pochybnostiam pri zaraďovaní jednotlivých pohľadávok pod vymedzený druh, a to exemplárne právnym dôvodom ich vzniku (napr. z titulu rámcovej zmluvy - ako je to aj v prejednanom prípade), alebo iným všeobecným identifikovateľným spôsobom napĺňajúc požiadavku ustanovenia § 37 Občianskeho zákonníka v platnom znení. Predovšetkým však v druhovo vyjadrenom spôsobe sa bude vyžadovať determinovanie určitej doby, v rámci ktorej majú takto určené (zabezpečené) pohľadávky medzi stranami vznikať. Znenie záložnej zmluvy bez akejkoľvek časovej limitácie obdobia, v rámci ktorého budú vznikať budúce pohľadávky zabezpečené týmto záložným právom je spôsobilé založiť neprípustný, resp. neurčitý spôsob identifikácie špecifikácie budúcej pohľadávky, resp. spôsob vymedzenia právneho dôvodu vzniku týchto pohľadávok v rozpore s ustanovením § 37 Občianskeho zákonníka. Absencia stanovenia určitej časovej formy limitácie vzniku budúcich pohľadávok, resp. stanovenia doby, do ktorej tieto môžu vznikať by sa z hľadiska svojich reálnych dopadov, resp. účinkov rovnala stavu, kedy by bol záložný dlžník (resp. najmä záložca v prípadoch ak je záložným dlžníkom a záložcom odlišná osoba) voči konkrétnej osobe veriteľa zaťažený záložným právom neprimeraným spôsobom, ktorý v konečnom dôsledku v prípade neustálej tvorby reťazenia nových budúcich pohľadávok môže spôsobiť až trvalý stav, resp. stav, kedy je záložca obmedzený existenciu záložného práva paušálne, keď navyše v danom prípade vznik nových pohľadávok je determinovaný konaním nielen žalobcov, ale aj ďalších dlžníkov, ako už bolo uvedené vyššie.

18. Odvolací súd taktiež zastáva názor, že v dobe zjednania záložnej zmluvy nemusia mať účastníci presnú vedomosť, kedy takto dojednaná doba, v rámci ktorej majú budúce pohľadávky vznikať uplynú, avšak majú mať minimálnu istotu, že takáto doba, resp. že uvedená skutočnosť niekedy nastane. Požiadavka vymedzenia určitej doby, v ktorej majú v budúcnosti vznikať zabezpečené pohľadávky môže byť viazaná aj na splnenie dohodnutej, resp. určenej právnej skutočnosti (podmienky), napr. determinovaním časového obdobia ich vzniku v korelácii trvania (existencie) rámcovej zmluvy, z ktorej majú vznikať pohľadávky určitého druhu. Záložný dlžník má už v čase uzatvorenia záložnej zmluvy poznať konkrétne podmienky, napr. zmluvy o pôžičke, ktorá má byť uzatvorená v budúcnosti, teda poznať výšku pohľadávky, úrokov, jej splatnosť a pod. konkretizované či už v zmluve o budúcej zmluve alebo iným dostatočne jasným a určitým spôsobom. Žalobcovia, ktorí v čase podpisu záložnej zmluvy nepoznali konkrétne podmienky zmluvy o pôžičke nemohli dať do zálohu nehnuteľnosti pre pohľadávku pro futuro s nejasným obsahom a trvanie záložného práva determinovať aktivitou záložného veriteľa bez časového ohraničenia dokedy mal/mohol uzatvoriť zmluvu/y (ako bude uvedené ďalej).

19. V posudzovanom prípade zo záložnej zmluvy vyplýva, že záložné právo sa zriaďuje k zabezpečeniu všetkých existujúcich i budúcich pohľadávok s tým, že v zmysle uvedenej zmluvy, resp. s poukazom na jej obsah, nie je možné nijakým spôsobom „vyabstrahovať“ žiaden časový rámec, najneskôr do ktorého môže medzi veriteľom a dlžníkom, resp. dlžníkmi dochádzať k vzniku budúcich pohľadávok, ktoré majú byť zabezpečené predmetnou záložnou zmluvou do sumy 120.000 eur, nesplnením ktorých je veriteľ oprávnený pristúpiť k výkonu záložného práva v záložnej zmluve dojednaným spôsobom, a to uspokojením sa z predmetu zálohu, ktorý je vo vlastníctve záložcov, žalobcov. Podľa záverečných ustanovení záložnej zmluvy je zrejmé, že „záložné právo zaniká dňom splatenia pohľadávok, vrátane príslušenstva špecifikovaných v čl. II záložnej zmluvy...“. Tiež z druhého odseku tretej vety vyplýva, že „záložné právo z tejto záložnej zmluvy trvá počas celej doby trvania touto záložnou zmluvou zabezpečených pohľadávok záložného veriteľa voči záložcovi a zanikne najmä úplným splnením týchto zabezpečených pohľadávok veriteľa voči dlžníkovi a ich príslušenstva“.

20. Určenie najvyššej hodnoty istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje, je obligatórnou náležitosťou záložnej zmluvy v prípade, že v čase jej uzatvorenia nie je známa presná výška pohľadávky. Podľa ustanovenia § 151c ods. 2 Obč. zákonníka záložným právom možno zabezpečiť pohľadávku, ktorá vznikne v budúcnosti; podľa názoru odvolacieho súdu je potrebné posúdiť, či zákonodarca pri

takejto formulácii ustanovenia uvažoval s možnosťou zriadiť záložné právo len na jednu pohľadávku alebo na viac pohľadávok, ktoré vzniknú v budúcnosti. Odvolací súd sa prikláňa k takému výkladu ustanovenia, že záložná zmluva v princípe by mala zabezpečovať len jednu pohľadávku, respektíve ak malo byť dojednané záložné právo pre viacero pohľadávok, ako tvrdí žalovaný, bolo potrebné dojednanie toho, ako sa bude postupovať pri plnení zo zálohy pre jednotlivé pohľadávky, teda či niektoré sú prednostné, respektíve či sa všetky pohľadávky budú uspokojovať pomerne podľa pomeru výšky jednotlivých pohľadávok z predmetu záložnej zmluvy a to s ohľadom aj na určenie poradia záložného práva v prípade jeho výkonu. Z toho potom vyplýva, že záložné právo ako spoločné na viac pohľadávok vzniknúť spôsobom vymedzeným v spornej záložnej zmluve vzniknúť nemohlo. Keďže záložné právo podlieha premlčaniu a nepremlčuje sa skôr ako zabezpečená pohľadávka, pri výklade obsahu záložnej zmluvy ako tvrdí žalovaný, keď záložná zmluva má zabezpečovať pohľadávky z viacerých zmlúv o pôžičkách, ktoré dlžníci v lehote splatnosti nezaplatili, nie je možné ani ustáliť počiatok plynutia premlčacej doby záložného práva, pretože nie je zrejmé, pre splatnosť ktorej zmluvy o pôžičke by mala začať premlčacia doba začať plynúť. Záložná zmluva mala zabezpečovať viaceré zmluvy o pôžičkách poskytnuté žalovaným, ktorý v období od 14.12.2015 do 13.02.2017 poskytol pôžičky v súhrnnej výške 157.300 eur a spolu s pôžičkami poskytnutými od 08.12.2014 do 15.02.2015 v celkovej sume 212.300 eur. Podľa žalovaného vzniklo de facto viac záložných práv na viacero pôžičiek, čo ale podľa názoru odvolacieho súdu bez dojednania poradia a postupu pri plnení zo zálohy pre jednotlivé pohľadávky činí záložnú zmluvu neurčitou a nejasnou; je potrebné zdôrazniť, že Občiansky zákonník výslovne vyžaduje požiadavku určenia najvyššej hodnoty istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje, čo vylučuje akékoľvek ďalšie jej navyšovanie. Vychádzajúc z uvedeného výkladu v posudzovanej veci preto vôbec nie je zrejmé, pohľadávky z ktorých pôžičiek by mali byť zabezpečené záložnou zmluvou.

21. V neposlednom rade je potrebné poukázať aj na dojednanie v článku II bod 2, v časti ktorej bolo dohodnuté, že v prípade zmeny zmluvy o pôžičke sa uvedená hodnota istiny zvýši tak, aby sa rovnala celkovej sumy pôžičky poskytnutej zo strany veriteľa v prospech dlžníka. Z ustanovenia § 151 ods. 3 Občianskeho zákonníka totiž jednoznačne vyplýva, že v prípade nejistej výšky pohľadávky sa musí v záložnej zmluve určiť maximálna výška istiny, preto podľa názoru odvolacieho súdu akékoľvek navyšovanie istiny v budúcnosti je neprípustné a pre rozpor so zákonom neplatné (§ 39 Občianskeho zákonníka).

22. Odvolací súd na základe vyššie uvedených dôvodov uzavrel, že v záložnej zmluve uzatvorenej medzi stranami sporu, ktorá zabezpečovala jednak budúce ako i existujúce pohľadávky, tieto nie sú dostatočným spôsobom identifikované, resp. nie sú identifikované dostatočne určitým spôsobom v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čo s poukazom na uvedené spôsobuje neplatnosť záložnej zmluvy (absolútnu neplatnosť, na ktorú je potrebné prihliadnuť ex offo - z úradnej povinnosti), čo v konečnom dôsledku vedie k prijatiu záveru, že záložné právo nevzniklo. V danom prípade sa neplatnosť záložnej zmluvy dotýka jej podstatných fundamentálnych náležitostí, čo spôsobuje že neplatnosť sa vzťahuje na celú záložnú zmluvu, čo vylučuje postup podľa § 41 Občianskeho zákonníka.

23. Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru o nutnosti postupu podľa § 388 CSP, resp. k nutnosti zmeny napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie.

24. Vzhľadom k zmene napadnutého rozhodnutia bolo potrebné podľa § 396 ods. 2 CSP rozhodnúť o nároku na náhradu trov celého konania (prvoinštančného i odvolacieho). Odvolací súd o trovách prvoinštančného ako i odvolacieho konania rozhodol s poukazom na skutočnosť, že žalobcovia boli v odvolacom konaní plne úspešní, keď v rámci tohto konania sa domohli zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie v zmysle ich návrhu, preto odvolací súd postupom podľa § 255 ods. 1 CSP rozhodol, že žalobcovia majú voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného ako i odvolacieho konania v plnom rozsahu (100 %).

25. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).